

Stort potential med sparet foder version 3.0

Jakob Lykke Voergaard, Terhi Vahlsten, Carolina Markey

I februar 2025 vil det nye sparet foder version 3.0 blive implementeret. Denne version er ganske anderledes end det gamle indeks og bør ses som et nyt indeks. Den nye version giver højere sikkerheder og en øget økonomisk værdi, hvilket gør sparet foder til et af de vigtigste indekser for fremtidige mælkeproducenter.

Videre udviklet over tid

Foderomkostninger er den største variable udgift for mælkeproducenter. Avl for bedre fodereffektivitet har stort potentiale for hele kvægsektoren. I 2019 udgav NAV det første indeks for sparet foder, baseret på vedligeholdelsesindekset som er beregnet ud fra koens størrelse. I 2020 blev version 2.0 introduceret, hvor det metaboliske effektivitetsindeks blev inkluderet. Det er baseret på foderindtagsdata fra CFIT-kameraer og videnskabelige data fra forskningsgårde verden over. Samtidig blev sparet foder inkluderet i NTM for alle racer.

Siden 2020 er der blevet indsamlet en yderlig stor mængde CFIT-data. Forskere fra Aarhus Universitet og SEGES Innovation har arbejdet intensivt på en ny og forbedret model for sparet foder. Dette arbejde har resulteret i sparet foder indekset version 3.0.

Et nyt indeks baseret på de samme data

Den bedste måde at se på sparet foder 3.0 er som et nyt indeks, der bruger CFIT-data som fundament. Næsten 12.000 genotypedede køer på tværs af racerne har CFIT-data. Beregningen af sparet foder 3.0 er baseret på indekser for tørstofindtag, ECM-produktion og vægtændring over tid. Første laktation og anden til femte laktation behandles som to forskellige egenskaber, men de har en høj genetisk korrelation.

Sparet foder beregnes derfor ikke længere ved at summere vedligeholdelse og metabolisk effektivitet. Det gamle vedligeholdelsesindeks beregnes dog stadig som en informativ egenskab, men er ikke inkluderet i det nye indeks for sparet foder. Korrelationen mellem sparet foder 3.0 og det gamle sparet foder 2.0 indikerer en betydelig forskel mellem de to indekser. Korrelationerne er 0,30 for Holstein, 0,50 for RDC og 0,25 for Jersey. Disse lave korrelationer betyder, at der vil være en stor omrangering af dyrene for sparet foder.

Tabel 1: Genotypet køer med CFIT per race

Race	Antal besætninger	Genotypet køer
HOL	12	5.104
RDC	7	3.828
JER	7	3.040

Interne effekter af sparet foder

Med tørstofindtag, produktion i ECM og vægtændring i sparet foder modellen er det interessant at se, hvordan de enkelte faktorer påvirkes, når vi forbedrer det genetiske niveau af sparet foder. Som vist i tabel 2 har alle racer en negativ korrelation mellem sparete foder og tørstofindtag samt vægt. Dette betyder, at avl for højre sparet foder indeks reducerer tørstofindtaget og vægten af koen. For produktion er der en positiv korrelation, så forbedret sparet foder resulterer i højere EKM-produktion.

Tabel 2: korrelation mellem sparet foder og egenskaberne der er inkluderet i sparet foder

Race	HOL	RDC	JER
Tørstofindtag	-0,55	-0,75	-0,55
Produktion i EKM	0,45	0,30	0,55
Vægt af koen	-0,55	-0,60	-0,55

Lille sammenhæng til andre egenskaber

Nogle egenskaber har en stor korrelation dvs. sammenhæng, så når en egenskab forbedres, kan det have en positiv eller negativ effekt på den anden egenskab. Det klassiske eksempel er, at ydelse har en negativ korrelation med yversundhed og frugtbarhed. For sparet foder 3.0 er sammenhængen til frugtbarhed, sundhedsegenskaber og overlevelse lille, som det kan ses i tabel 3.

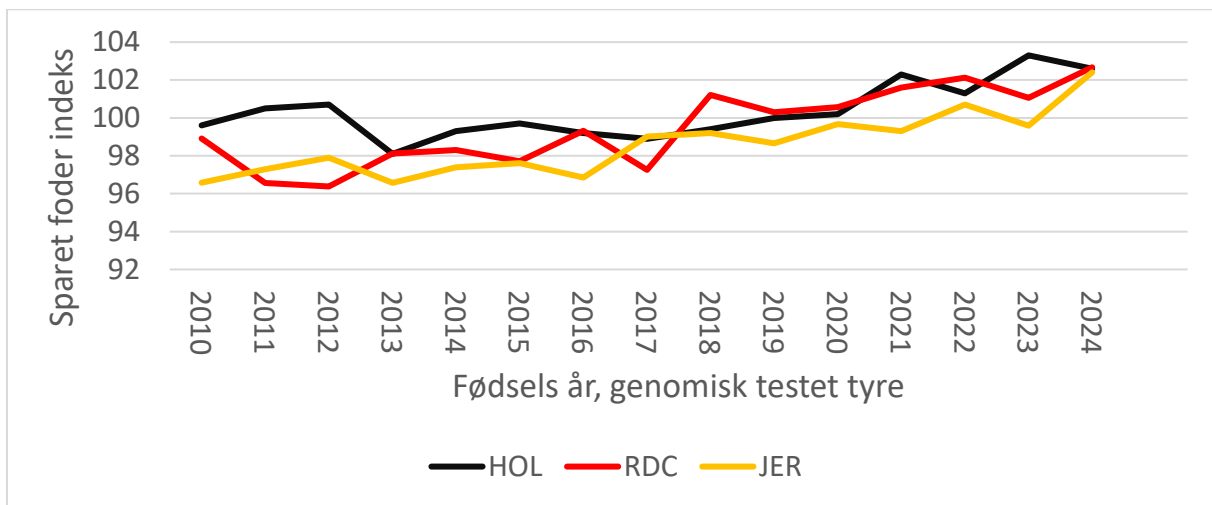
For Holstein og Jersey er der en lille negativ korrelation mellem sparet foder og frugtbarhed samt sundhed. Denne lille negative korrelation er ikke et resultat af sparet foder, men snarere effekten af højere ydelse, når sparet foder forbedres. For RDC er der en lille positiv korrelation til frugtbarhed og yversundhed. For overlevelsesegenskaber har Holstein og RDC en positiv korrelation, mens Jersey har en lille negativ korrelation til lang levetid.

Tabel 3: Korrelation mellem sparet foder 3.0 og andre egenskaber i NTM for alle racer.

Egenskab	Sparet foder HOL	Sparet foder RDC	Sparet foder JER
Frugtbarhed	-0,05	0,15	-0,15
Yversundhed	-0,10	0,10	-0,10
Generel sundhed	-0,10	-0,10	-0,05
Ungdyroverlevelse	0,10	0,15	
Holdbarhed	0,05	0,20	-0,05

Positiv trend for sparet foder

I de sidste fem år har det gamle sparet foder indeks været inkluderet i NTM. Med ændringen til sparet foder 3.0, har avl for sparet foder så været værdiløs? Det korte svar er nej. Grafen viser, at alle tre racer har en lille positiv trend for sparet foder. Før 2017 var trenden for sparet foder flade for alle racer, mens trenden er steget lidt siden 2017 for alle racer. Forventningen er, at trenden vil fortsætte med at være positiv, så den fremtidige ko vil være mere fodereffektiv.

Graf 1: Genetisk trend for sparet foder 3.0 for genomisk testet tyre født mellem 2010 og 2024 for alle racer.

Høj værdi af sparet foder

Hvad kan du spare på foderomkostningerne? Et meget relevant spørgsmål fra en mælkeproducents perspektiv. Når sparet foderindekset stiger med en enhed for en ko, svare det til et reduceret tørstofindtaget på 60 gram pr. dag, hvilket samlet giver 15-20 kg tørstof pr. laktation. Hvis foderprisen er sat til 1,50 kroner pr. kg tørstof, er reduktionen i foderomkostninger 22,5 – 30,0 kroner pr. laktation for en sparet foder indeksenhed. Til sammenligning er værdien af en NTM-enhed omkring 67,5 krone pr. laktation.

Tjek det ud

Nu kan du ikke vente længere med at se, hvordan sparet foder har ændret sig for dine yndlingstyre. På [NAV søgning på tyre](#) kan du finde det nye sparet foderindeks for alle tyrene. Det nye sparet foder indeks erstatter det gamle sparet foder indeks, så du finder indekset samme sted som før.